

Rapportage quickscan flora en fauna

Klaver 3 Horsterdeel te gemeente Horst aan de Maas

Opdrachtgever	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo Postbus 3125 5902 RC Venlo
Rapportnummer	1234.4.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	15 januari 2018
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ir. B.H.H. Verdijck
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	drs. L.E.L. Gijsen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	5
	4.1 Zorgplicht	5
	4.2 Soortenbescherming	5
	4.3 Houtopstanden	6
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	7
	5.1 Vogels	7
	5.2 Vleermuizen	8
	5.3 Overige zoogdieren	9
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	10
	5.5 Ongewervelden	11
	5.6 Vaatplanten	12
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	13
	6.1 Broedvogels	13
	6.2 Streng beschermde zoogdieren	14
	6.3 Kamsalamander	15
	6.4 Levendbarende hagedis	15
	6.5 Algemene vissoorten	16
	6.6 Drijvende waterweegbree	16
	6.7 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	16
	6.8 Overige soort(groep)en	16
7	HOUTOPSTANDEN	17
8	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	18

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2 verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Klaver 3 Horsterdeel in de gemeente Horst aan de Maas.

De quickscan flora en fauna wordt uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie beschermde planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op houtopstanden die volgens de Wet natuurbescherming zijn beschermd.

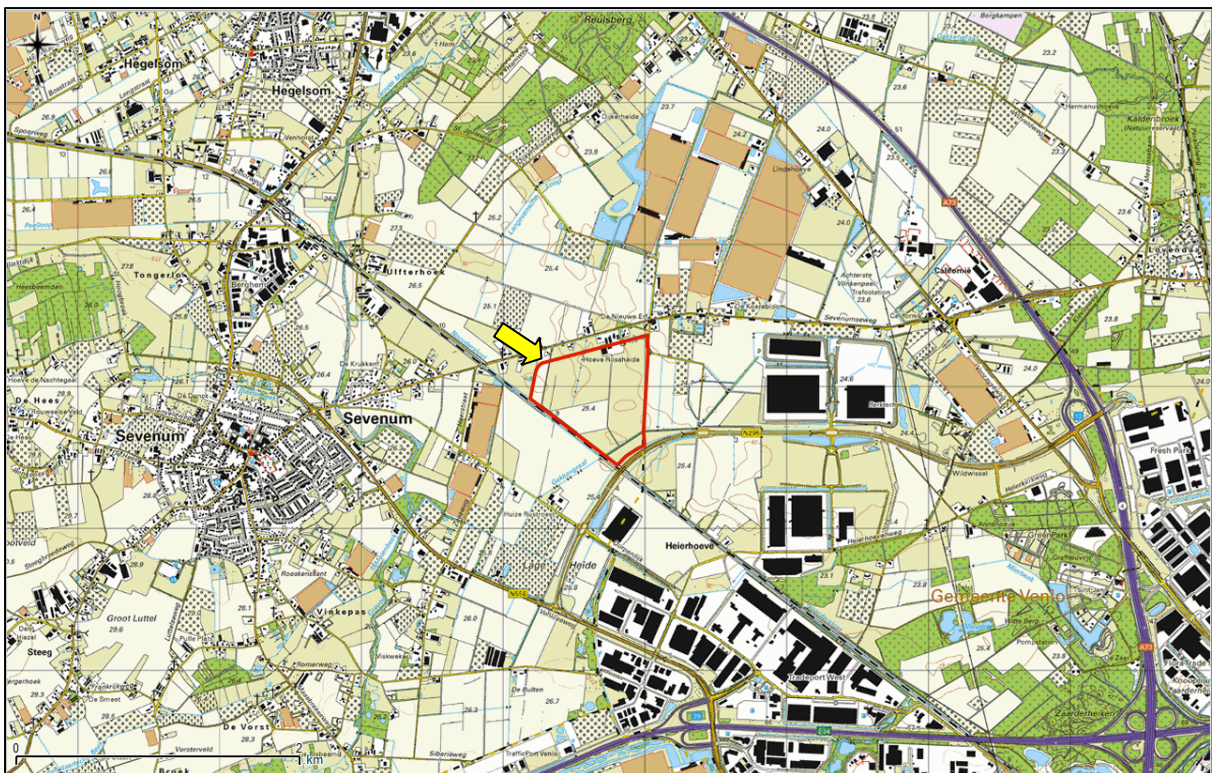
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek. Echter, direct grenzend aan de oostzijde van Klaver 3 Horsterdeel, ligt Klaver 3 Venloos deel. Voor dit klaverdeel hebben reeds aanvullende onderzoeken plaatsgevonden, waaronder een quickscan flora en fauna (rapport 1234.2.001, versie D1, d.d. 23 augustus 2016), een aanvullend ecologisch veldonderzoek (rapport 1234.2.002, versie D3, d.d. 15 september 2017) en een aanvullende memo (memo 1234.2.001, versie D1, d.d. 8 september 2017). Ten tijde van schrijven wordt er een ecologisch werkprotocol voor dit klaverdeel opgesteld (rapport 1234.2.008, versie D2, d.d. 21 december 2017).

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 48,8$ ha) betreft Klaver 3 Horsterdeel van het ter plaatse in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein Klaver 3, circa 2 kilometer ten oosten van de kern van Sevenum. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 52 B (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 202.648$, $Y = 380.910$.

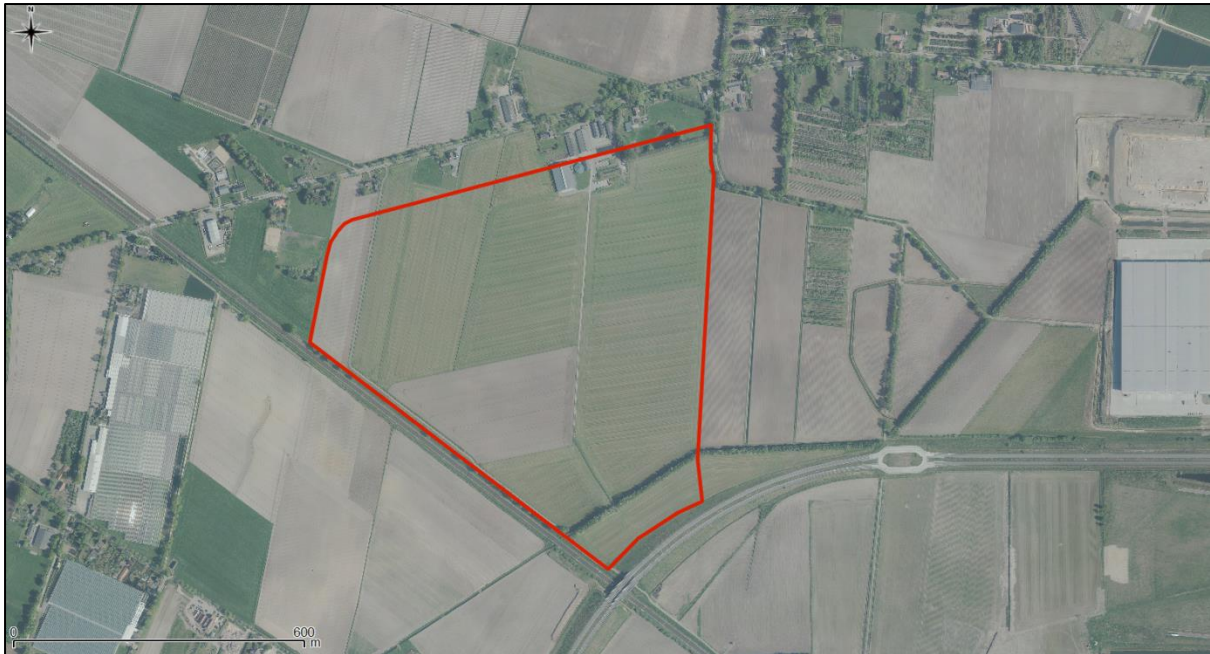

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft voornamelijk agrarische percelen (inclusief weilanden), een gedeelte van de gebouwen van de boerderij Hoeve Rosa en een gedeelte van een burgertuin. De onderzoekslocatie wordt in de zuidzijde doorkruist door de waterloop 'Gekkengraaf', en grenst aan de oostzijde aan de waterloop 'Langevense Loop'.

Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich een bebouwingslint aan de Grubbenvorsterweg. Aan de noordzijde van de Grubbenvorsterweg liggen voornamelijk agrarisch gebruikte percelen. Ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein Klaver 3 Venloos deel met tevens agrarische percelen die ten tijde van schrijven worden omgevormd naar bedrijventerrein. Ten zuiden van de onderzoekslocatie ligt de Greenport Lane, met ten zuiden van de Greenport Lane ook gebieden die in ontwikkeling zijn als bedrijventerrein. Ten westen van Klaver 3 ligt de spoorweg en agrarisch gebruikte percelen met bebouwing.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Akkerperceel aan de noordwestzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 4. De onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit productiegrasland.

Figuur 5. De westzijde van de onderzoekslocatie wordt begrenst door de Noordersloot en de spoorweg.

Figuur 6. Aan de zuidzijde is de waterloop 'Gekkengraaf' gelegen met zijdelings een houtwal.

Figuur 7. De oostzijde van de onderzoekslocatie wordt begrenst door de waterloop de 'Langevenseloop'.

Figuur 8. Een deel van de agrarische bebouwing van de 'Rosa Hoeve' is gelegen binnen de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om op de onderzoekslocatie een bedrijventerrein te realiseren. Ten behoeve van dit voornemen zullen de agrarische percelen en weilanden verdwijnen, de aanwezige (agrarische) gebouwen gesloopt worden en de bosschages en bosopstanden verdwijnen. Bovendien zullen de volkstuinen aan de Grubbenvorsterweg die binnen het nieuw te ontwikkelen Klaver 3 vallen, deels opnieuw ingericht worden. De aanwezige waterlopen worden mogelijk verlegd.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 14 december 2017. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) wordt de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd – categorie 1 t/m 3)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit onder andere zijn: huismus, kerkuil, steenuil, roek, wulp, boerenzwaluw, havik, torenvalk en grutto.

Huisumus, huiszwaluw en boerenzwaluw

De huismus, huiszwaluw en boerenzwaluw zijn allen afhankelijk van bebouwing in de vorm van stallen dan wel woningen. Tijdens het veldbezoek op 14 december 2017 zijn een groot aantal huismussen waargenomen in de bestaande opstallen van de Rosa Hoeve. Naar verwachting vormen de stallen voornamelijk een belangrijke functie voor de huismus als foerageergebied. De daadwerkelijke nestlocaties zullen zich voornamelijk in de omliggende woningen bevinden onder de dakpannen. Het is echter niet uit te sluiten dat de huismussen tevens gebruik maken van de stallen als nestlocatie door bijvoorbeeld te nestelen op de gevel of op de houten balken. De oudere stallen net buiten de onderzoekslocatie vormen ook geschikt broedbiotoop voor een soort als de boerenzwaluw. Aangezien enkel de 'nieuwere stallen' binnen de onderzoekslocatie vallen kan enkel verstoring ten aanzien van de huismus niet geheel uitgesloten worden. Indien de bestaande oudere opstallen van de Rosa Hoeve in de toekomst gesloopt gaan worden is verstoring ten aanzien van de boerenzwaluw ook niet uit te sluiten, en worden mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen beschadigd, vernietigd of weggenomen.

Steenuil

De onderzoekslocatie vormt geschikt foerageerhabitat voor een steenuil. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in directe omgeving van de onderzoekslocatie nestlocaties van de steenuil voor aan de Sevenumseweg 10 en aan de Grubbenvorsterweg 50. De waarnemingen hebben betrekking op de jaren 2014 en 2016. Ondanks dat de voorgenomen plannen geen betrekking hebben op de nestlocaties zelf kan mogelijk wel een essentieel deel van het leefgebied van de steenuil verdwijnen. Verstoring ten aanzien van de steenuil is niet op voorhand uit te sluiten.

Kerkuil

De gebouwen van de Rosa Hoeve zijn gecontroleerd op aanwezigheid van nestkasten en/of sporen van een kerkuil. Deze zijn niet aangetroffen. Op de onderzoekslocatie zijn dan ook geen geschikte nestlocaties voor een kerkuil aangetroffen. Doordat kerkuilen doorgaans gebruik maken van een groot foerageergebied vormt de onderzoekslocatie naar verwachting geen onderdeel van het essentiële leefgebied van een in de omgeving broedende kerkuil.

Ooievaar

Binnen het plangebied worden in de particuliere weide van de Grubbenvorsterweg 68 een tweetal ooievaars gehouden. Gezien het geen wilde individuen betreffen zijn verbodsbepaling in het kader van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen plannen worden dan ook geen negatieve effecten ten aanzien van ooievaars verwacht.

5.1.2 Categorie 4 vogelsoorten

Wulp en grutto

De onderzoekslocatie vormt grotendeels geschikt broedhabitat voor grondbroeders als wulp en grutto. Sinds december 2017 geldt voor de grutto en de wulp dat de nestlocaties in de provincie Limburg onder een strenger beschermingsregime vallen. In de afgelopen jaren zijn in de directe omgeving meermaals diverse wulpen en grutto's waargenomen. In 2014 is een territorium van de wulp op de onderzoekslocatie waargenomen bij de Broedvogelmonitoring van de Provincie Limburg (14.009; NDFF). In 2014 zijn ook twee territoria van de grutto vastgesteld bij de Broedvogelmonitoring van de Provincie Limburg (14.009; NDFF). Het is dan ook niet uit te sluiten dat de desbetreffende grondbroeders gebruik maken van het aanwezige grasland als broedlocatie.

Buizerd

Tijdens het veldbezoek zijn diverse individuen van de buizerd waargenomen binnen en buiten de onderzoekslocatie. In 2016 is reeds een nestlocatie van een buizerd vastgesteld in een berk langs de Gekkengraaf. Door de aanwezigheid van diverse grote nesten binnen en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie is het aannemelijk dat de buizerd tevens gebruik maakt van de onderzoekslocatie als foerageergebied. Als gevolg van de voorgenomen plannen is verstoring ten aanzien van de buizerd dan ook niet uit te sluiten.

5.1.3 Overige broedvogels

De onderzoekslocatie biedt door de aanwezigheid van bebouwing en beplanting nestgelegenheid aan broedvogelsoorten zoals roodborst, geelgors, merel, vink, veldleeuwrik en patrijs. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

5.2 Vleermuizen

Volgens de gegevens van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg en de Zoogdiervereniging (Huijzinga *et al.* 2011) zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis waargenomen. Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar tevens de Brandt's vleermuis kan voorkomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De twee stallen binnen de onderzoekslocatie vormen geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen door het ontbreken van openingen die leiden tot geschikte verblijfslocaties voor vleermuizen. Er zijn geen dakpannen aanwezig en open stootvoegen en/of ruimtes onder dakranden ontbreken evenmin. Verblijfplaatsen in de desbetreffende bebouwing is uitgesloten.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie bestaan over het algemeen uit dunne bomenopstand. Deze zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, welke kunnen dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De overige bebouwingen op het terrein van de Rosa Hoeve, waaronder de woning, de oude stallen en het bijgebouw, vormen door de aanwezigheid van geschikte ruimtes mogelijk verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De zolders van de woning zijn tijdens het veldbezoek op 14 december geïnspecteerd op aanwezigheid van keutels en/of overige sporen als vlindervleugels. Wegens het ontbreken hiervan kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat deze zolders op het moment een verblijfplaats vormen voor een soort als de gewone grootoorvleermuis. De bebouwingen zijn echter wel geschikt voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger door de aanwezigheid van overhangende dakpannen en ruimtes achter betimmeringen.

Buiten de Rosa Hoeve, is het door de onderlinge afstand tot de overige bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis om te foerageren. Het mogelijke verlies van foerageermogelijkheden door de verwijdering van het groen naast de Gekkengraaf, het spoor en de particuliere tuin zou kunnen leiden tot een significante afname aan foerageergebied voor vleermuizen. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen wat de impact van de ingreep op de lokale populatie kan zijn.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De aanwezige bomenrijen op de onderzoekslocatie vormen in potentie geschikte vliegroutes voor vleermuizen. Het is dan ook niet uit te sluiten dat bij de voorgenomen plannen verstoring plaatsvindt van een vliegroute voor vleermuizen.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen: bever, das en waterspitsmuis.

Streng beschermde soorten

Vanaf 2017 is een beverburcht aanwezig in de houtwal naast de Gekkengraaf aan de zuidzijde van Klaver 3 Horsterdeel. Tijdens het veldbezoek op 14 december zijn enkele recentelijke knaagsporen van de bever aangetroffen. Daarnaast waren enkele glijbaantjes aanwezig langs de waterkant van de gekkengraaf. Klaver 3 Horsterdeel maakt onderdeel uit van een migratieroute van de bever met zijdelingse foerageerfunctie. De bever heeft daarnaast een bucht gebouwd binnen de onderzoekslocatie. Verstoring ten aanzien van de bever als gevolg van de voorgenomen plannen is niet uitgesloten.

De das komt voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Uit eerdere onderzoeken binnen het Klavertje 4-gebied is gebleken dat de das gebruik maakt van de omliggende klavers als uitloopgebied. Een bekende looproute van de das bevindt zich circa 200 meter ten noordoosten van de onderzoekslocatie evenwijdig aan de Gekkengraaf. Tijdens het veldbezoek is de houtwal evenwijdig van de Gekkengraaf onderzocht op de aanwezigheid van holen, wissels, mestputjes en overige sporen. Deze zijn niet aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen potentiële verblijfplaatsen van de das aangetroffen in de aanwezige houtwallen. Het is echter niet geheel uitgesloten dat een das gebruik maakt van de zuidzijde van Klaver 3 Horsterdeel als uitloopgebied vanuit de nabijgelegen doorlooproute. Bij het verleggen en het inrichten van de Gekkengraaf kan rekening gehouden worden met de das om deze looproute te waarborgen naast de Greenport Lane.

Volgens de NDFF is de waterspitsmuis in 2015 aangetroffen bij braakbalonderzoek van de zoogdiervereniging op circa 500 meter van de onderzoekslocatie. Er is echter maar een enkele waarneming in de wijde omgeving bekend van de waterspitsmuis. Bij een gunstig voedselaanbod foerageert een kerkuil over het algemeen tot een afstand van 1.500 meter buiten zijn nestlocatie. Bij ongunstige omstandigheden heeft een kerkuil een groter foerageergebied. Het is dan ook moeilijk te achterhalen waar de desbetreffende waterspitsmuis is gevangen door de kerkuil. Bij een gebiedsanalyse blijkt dat in de omgeving van de onderzoekslocatie er voor de waterspitsmuis voornamelijk meer geschikt habitat aanwezig is bij het stroomgebied van de Grootte Molenbeek en/of de Elsbeek. Op de onderzoekslocatie zelf is weinig watervegetatie aanwezig in de aanwezige watergangen met uitzondering van de Noordersloot. Bij het verleggen en/of werkzaamheden aan de Gekkengraaf en de Langevenseloop is wegens de habitatkenmerken redelijkerwijs uit te sluiten dat verstoring ten aanzien van de waterspitsmuis zal plaatsvinden. Vanwege de karakteristieken van de Noordersloot is echter niet geheel uit te sluiten dat de waterspitsmuis er voorkomt. Bij werkzaamheden aan de Noordersloot en directe omgeving is overtreding dan ook niet geheel uit te sluiten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, mol en rosse woelmuis. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat holen van konijnen worden vergraven.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens de verspreidingsgegevens van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg (Van Buggenum *et al.* 2008), NDFF en RAVON (van Delft *et al.* 2015) is in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de streng beschermde levendbarende hagedis waargenomen.

De levendbarende hagedis is een soort van heideterreinen en structuurrijke spoor- of wegbermen. Volgens verspreidingsgegevens komt deze soort voor in de spoorwegberm ter hoogte van Klaver 3. Daarnaast zijn in 2017 door medewerkers van Econsultancy individuen van de levendbarende hagedis aangetroffen in de berm van de Greenportlane. Verstoring als gevolg van werkzaamheden is mogelijk aan de orde ten aanzien van de levendbarende hagedis.

Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON (van Delft *et al.* 2015) en de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende streng beschermde soorten waargenomen: vinpootsalamander, kamsalamander, heikikker, boomkikker en poelkikker.

De Noordersloot gelegen aan de westzijde van Klaver 3 vormt geschikt habitat voor een soort als de kamsalamander. Tijdens voorgaande onderzoeken circa 10 meter ten zuiden van Klaver 3 zijn grote aantallen kamsalamanders aangetroffen. Het is dan ook aannemelijk dat de kamsalamander ter hoogte van Klaver 3 tevens voorkomt en gebruik maakt van de Noordersloot als voortplantingshabitat. De houtwallen grenzend aan de desbetreffende waterloop vormen geschikt landhabitat voor amfibieën. Hier kunnen individuen beschutting vinden tussen de ruigte en onder de takkenhopen. Overige streng beschermde amfibieën als vinpootsalamander, heikikker, boomkikker en poelkikker zijn op basis van het ontbreken van geschikt habitat en doordat desbetreffende soorten voornamelijk gebonden zijn aan natuurgebieden in de omgeving uit te sluiten.

Vissen

Tijdens aanvullende onderzoeken naar de grote modderkruiper in de gekkengraaf (2014) en de Langevenseloop (2017) zijn geen grote modderkruipers aangetroffen. De Gekkengraaf ter hoogte van de Klaver 3 Horsterdeel is niet onderzocht gedurende deze aanvullende onderzoeken. De karakteristieken van de Gekkengraaf Horsterdeel waren echter vergelijkbaar met de Gekkengraaf ter hoogte van klaver 3 venloos deel. Wegens het relatief anaerobische milieu, het ontbreken van onderwatervegetatie en de beschaduwing van de naastgelegen houtwal vormt de Gekkengraaf ter hoogte van Klaver 3 Horsterdeel geen geschikt habitat voor de grote modderkruiper. Het is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten dat bij het verleggen van de Gekkengraaf ter hoogte van de Klaver 3 Horsterdeel verstoring ten aanzien van de grote modderkruiper plaats zal vinden.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebieden zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

In de Noordersloot circa 400 meter ten noordwesten van de onderzoekslocatie is in het verleden de drijvende waterweegbree aangetroffen. De drijvende waterweegbree komt voor in heldere voedsel-arm tot matig voedselrijke wateren. Omdat dat de karakteristieken van de Noordersloot ter hoogte van Klaver 3 Horsterdeel vergelijkbaar zijn met de locatie waar de drijvende waterweegbree in het verleden in de Noordersloot ten noordwesten van de onderzoekslocatie is aangetroffen, kan aanwezigheid niet worden uitgesloten. Indien werkzaamheden aan de Noordersloot plaats vinden, treedt mogelijk verstoring ten aanzien van de drijvende waterweegbree op.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Huismus

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen te storen, te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie nestplaatsen van huismussen aanwezig zijn, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Steenuil

De steenuil is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in de Vogelrichtlijn. De steenuil staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004) en valt onder categorie 1 van beschermde broedvogelnesten. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de functionele leefomgeving ervan. Op de onderzoekslocatie zelf is naar verwachting geen sprake van een voortplantingsplaats. Een deel van de onderzoekslocatie maakt mogelijk deel uit van het essentiële foerageergebied van een in de omgeving verblijvende steenuil. De exacte locatie van de nestplaatsen van de steenuil dienen middels aanvullend onderzoek bepaald te worden. Op basis van deze resultaten kan dan een analyse worden gedaan om de afname van het leefgebied in kaart te brengen.

6.1.2 Categorie 4: beschermde broedvogels

Wulp en grutto

Sinds december 2017 zijn in de provincie Limburg nieuwe beleidsregels van kracht waarin enkele soorten een strengere bescherming genieten. Twee soorten die hieronder vallen zijn de grondbroeders de wulp en de grutto. De wulp en de grutto vallen onder beschermingscategorie 4 van plaatsgetrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn echter dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt, moet worden bepaald of voldoende functionaliteit behouden blijft. Volgens verspreidingsgegevens zijn een aantal territoria van de wulp en grutto in het agrarische productiegroenland aanwezig. Om te bepalen of in de directe omgeving voldoende habitat overblijft na de ontwikkelingen van het bedrijventerrein, wordt dan ook ge-

adviseerd om in de broedperiode een omgevingscheck uit te voeren om de lokale populatie binnen en buiten de onderzoekslocatie in kaart te brengen. Indien blijkt dat de hoeveelheid geschikt habitat dermate afneemt dienen mogelijk aanvullende maatregelen genomen te worden om de functionaliteit van het broedbiotoop te garanderen.

Buizerd

In 2016 is reeds een buizerdnest aangetroffen in de bomenopstand naast de Gekkengraaf. Tijdens het veldbezoek op 14 december zijn tevens een aantal foeragerende individuen op en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Het verwijderen van het functionele leefgebied leidt tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Om overtreding te voorkomen dienen de aanwezige functies in het plangebied en de omgeving onderzocht te worden. Het wordt dan ook geadviseerd om in de broedperiode een omgevingscheck uit te voeren om de lokale populatie binnen en buiten de onderzoekslocatie in kaart te brengen. Met de informatie waar verschillende broedparen zich bevinden kan een analyse gedaan worden of er voldoende functioneel leefgebied over blijft voor de buizerd op de onderzoekslocatie en/of ontheffing voor de werkzaamheden benodigd is.

6.1.3 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Streng beschermde zoogdieren

6.2.1 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Gelet op de geschiktheid als vliegroute en foerageerfunctie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van een foerageerfunctie dan wel een vliegroute van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming mogelijk aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een activiteitenplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de provincie Limburg, middels een ontheffingsaanvraag.

6.2.2 Bever

De bever is een beschermde inheemse diersoort en tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang, die strikt moeten worden beschermd. De bever wordt ook benoemd in Bijlage II van de Conventie van Bern. De bever staat als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse Zoogdieren (2009).

De voortplantingsplaats van de bever is de burcht waarin de soort zijn jongen ter wereld brengt en waar de jongen groot gebracht worden. In de context van de Wet natuurbescherming moet onder de voortplantingsplaats en rustplaats ook de functionele leefomgeving van die plekken worden begrepen, voor zover het functioneren van die plekken als zodanig daarvan afhankelijk is. Alle activiteiten die het voortplantingssucces negatief beïnvloeden of teniet doen leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Overtreding van dit artikel is aan de orde wanneer de burcht negatief beïnvloed wordt, maar ook wanneer het gebied waarin de burcht van de bever is aangetroffen vernietigd of aangetast wordt of wanneer de kwaliteit daarvan voor de bever zodanig verslechtert, waardoor de burcht niet meer zijn functie van voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen. Aangezien nabij de burchtlocatie recentelijke knaagsporen zijn aangetroffen dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de daadwerkelijke functie van de onderzoekslocatie voor de bever.

6.2.3 Waterspitsmuis

Door de recente waarneming van de waterspitsmuis in de omgeving van de onderzoekslocatie en de geschiktheid van de Noordersloot als habitat voor de waterspitsmuis dient onderzocht te worden of de waterspitsmuis gebruik maakt van deze waterloop en de oevers. Door middel van eDNA onderzoek kan op een efficiënte manier vastgesteld worden of de waterspitsmuis gebruik maakt van het gebied. eDNA is een efficiënt middel om voorkomen van soorten vast te stellen of uit te sluiten, maar geeft geen indicatie van aantallen en exacte locatie in een gebied. Indien blijkt dat de waterspitsmuis voorkomt dient daarom nader aanvullend onderzoek plaats te vinden om de aantallen en locaties te bepalen. Allereerst wordt echter geadviseerd om via eDNA vast te stellen dan wel uit te sluiten of de waterspitsmuis gebruik maakt van de Noordersloot.

6.3 Kamsalamander

De kamsalamander is een beschermde inheemse diersoort en tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang, die strikt moeten worden beschermd. De kamsalamander wordt ook benoemd in Bijlage II van de Conventie van Bern.

Het is reeds bekend dat er in de Noordersloot een grote populatie kamsalamanders aanwezig is. Indien werkzaamheden aan de waterloop dan wel het landhabitat voorzien zijn dienen aanvullende maatregelen genomen te worden en ontheffing te worden aangevraagd. Om ontheffing te kunnen verkrijgen dienen ter grondslag van de ontheffingsaanvraag de aantallen van de populatie ter hoogte van Klaver 3 Horsterdeel bekend te zijn op basis van recentelijk soortgericht onderzoek (maximaal 3 jaar oud).

6.4 Levendbarende hagedis

Voor werkzaamheden welke effecten hebben op de levendbarende hagedis geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt in de periode van 15 augustus t/m 15 oktober. Indien werkzaamheden buiten deze periode plaatsvinden dient alsnog ontheffing te worden aangevraagd. Aanbevolen wordt om ten tijde

van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

6.5 Algemene vissoorten

Bij het dempen van de watergang zullen zonder maatregelen vissen worden gedood, hetgeen een overtreding van de Wet natuurbescherming inhoudt. De te verwachten soorten vallen echter onder het provinciale soortenbeleid, zodat voor de werkzaamheden niet vooraf een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Voor de te verwachten vissoorten echter wel de zorgplicht. Dit houdt in dat het doden van individuen redelijkerwijs vermeden dient te worden. Dit kan door het afvangen van vissen voorafgaande aan de dempingswerkzaamheden en het verplaatsen van de vis in de te handhaven watergangen in de directe omgeving. Aanbevolen wordt om ten tijde van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

6.6 Drijvende waterweegbree

Bij voorgaande onderzoeken ten behoeve van de ontwikkeling van het Klavertje 4 gebied zijn exemplaren van de drijvende waterweegbree aangetroffen in de Noordersloot circa 300 meter ten noordwesten van de onderzoekslocatie. Wegens de nabijheid van de vorige waarnemingen en de overeenkomende karakteristieken van het watersysteem dient aanvullend onderzoek plaats te vinden om de aanwezigheid van de drijvende waterweegbree aan te tonen dan wel uit te sluiten.

6.7 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.8 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.3 van de Wnb. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

Op de locatie zijn houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 4.3 van de Wnb. De te vellen houtopstanden zijn gelegen buiten de door de gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Geadviseerd wordt om bij de gemeente na te vragen of op de te vellen houtopstanden de meldingsplicht en herplantplicht van toepassing zijn.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo een quickscan flora en fauna uitgevoerd ter plaatse van het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Klaver 3 Horsterdeel te gemeente Horst aan de Maas.

De quickscan flora en fauna wordt uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie beschermde planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op houtopstanden die volgens de Wet natuurbescherming zijn beschermd.

De initiatiefnemer is voornemens om op de onderzoekslocatie een bedrijventerrein te realiseren. Ten behoeve van dit voornemen zullen de agrarische percelen en weilanden verdwijnen, de aanwezige (agrarische) gebouwen gesloopt worden en de bosschages en bosopstanden verdwijnen. Bovendien zullen de volkstuinten aan de Grubbenvorsterweg die binnen het nieuw te ontwikkelen Klaver 3 vallen, deels opnieuw ingericht worden. De aanwezige waterlopen worden mogelijk verlegd.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarbond beschermd	ja	mogelijk	nee	nee	nader onderzoek naar huismus, steenuil, buizerd, wulp en grutto.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	wel dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in Rosa Hoeve net buiten de onderzoekslocatie.
	foerageergebied	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar foerageerfunctie
	vliegroutes	ja	mogelijk	nee	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar vliegroute
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	zorgplicht
Bever		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar functie burcht locatie in houtwal
Das		ja	mogelijk	nee, mits	nee, mits	rekening gehouden wordt met inrichting
Waterspitsmuis		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	de Noordersloot vormt geschikt habitat. aanvullend onderzoek via eDNA
Algemene amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	zorgplicht
Kamsalamander		ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	onderzoek naar voorkomen van kamsalamander in noordersloot evenwijdig aan Klaver 3 Horsterdeel
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	vrijstelling tussen 15 aug en 15 okt. Werkwijze vastleggen in ecologisch werkprotocol

Soortgroep	Geschiedt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Vissen	ja	ja	nee	nee	voor algemene soorten dienen maatregelen in het kader van de zorgplicht opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.
Libellen en dagvlinders	nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek en werkzaamheden	indien werkzaamheden aan de Noordersloot plaats gaan vinden dient aanvullend onderzoek naar drijvende waterweegbree plaats te vinden
Houtopstanden	ja				geadviseerd wordt om bij de gemeente na te vragen of op de te vellen houtopstanden de meldingsplicht en herplantplicht van toepassing zijn.

Conclusie

Vanwege de aangetroffen en de te verwachten algemene soorten wordt geadviseerd om de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol met betrekking tot de ontwikkeling van Klaver 3 Horsterdeel. Door het vastleggen van de werkwijze kan aantoonbaar gewerkt worden conform een goedgekeurde gedragscode en wordt aan de zorgplicht voldaan.

Als uit de aanvullende onderzoeken naar jaarrond beschermde broedvogels, vleermuizen, bever, waterspitsmuis, kamsalamander en de drijvende waterweegbree blijkt dat als gevolg van de voorgenomen plannen overtreding dreigt kan het ecologisch werkprotocol geïntegreerd worden bij het ecologisch activiteitenplan ten behoeve van de noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

Met betrekking tot beschermde houtopstanden wordt geadviseerd om bij de gemeente na te vragen of op de te vellen houtopstanden de meldingsplicht en herplantplicht van toepassing zijn.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Rapporten

Rapport 1234.2.001, versie D1, d.d. 23 augustus 2016. Verdijck B.H.H. en van Grinsven A.A. Quickscan flora en fauna Trade Port Noord; Klaver 3, gemeente Venlo. Econsultancy.

Rapport 1234.2.002, versie D3, d.d. 15 augustus 2017. Van Grinsven A.A. en Verdijck B.B.H. Rapportage aanvullend ecologisch veldonderzoek Trade Port Noord; Klaver 3, gemeente Venlo. Econsultancy.

Memo 1234.2.001, versie D1, d.d. 8 september 2017. Gijsen L.E.L. en van Grinsven A.A. Memo update quickscan Flora en Fauna, Klaver 3 te gemeente Venlo. Econsultancy.

Rapport 1234.2.008, versie D1, d.d. 12 december 2017. Gijsen L.E.L. en Leeuwis T. Ecologisch werkprotocol Klaver 3ab, gemeente Venlo. Econsultancy.

Algemene Literatuur

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

van Delft, J., J. Kranenbarg, A. de Bruin & P. Frigge 2015. Waarnemingenoverzicht 2014. Bijlage bij RAVON 59 Jaargang 17 (4).

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.

van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied *, periode 2007-2017

Literatuur Limburg

van Buggenum, H.J.M., R.P.G. Geraerds & A.J.W. Lenders (red.) 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Huizinga, C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans 2005. Werkatlas zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Huizinga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen
2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting
Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Algemene websites

www.anemoon.org (soortgegevens ongewervelden)
www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
www.floron.nl (soortgegevens planten)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaarden)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten)
www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale websites

www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)
www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: <ol style="list-style-type: none">dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, ofvoor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoovleermuis, grijze grootoovleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimperlblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimperlblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephoibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinst waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: <ol style="list-style-type: none"> In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. 		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhart, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparemoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparemoervlinder, gentiaanblauwtje, grote paremoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegeldikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparemoervlinder, veenhooibeestje, veldparemoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklieerde ogentroost, berggamander, bergnactorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorichis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nactorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszeranjer, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

<p>Artikel 4.1</p>	<p>De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: <ul style="list-style-type: none"> 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
<p>Artikel 4.2</p>	<p>1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.</p> <p>3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.</p>
<p>Artikel 4.3 lid 1 en 2</p>	<p>Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.</p> <p>De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.</p>
<p>Artikel 4.4 lid 1</p>	<p>De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op:</p> <p>het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.</p> <p>het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer</p>
<p>Artikel 4.5</p>	<p>Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.</p>

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

